

Slovenija z začasni odvzemom delnic podjetja Mercatorja d.d. neopravičeno razlastila Agrokor

Javna agencija Republike Slovenije za varstvo konkurence (AVK) je 16. decembra izdala sklep, s katerim je podjetju Agrokor d.d. začasno odvzela delnice podjetja Mercator d.d..

Ta odločitev slovenske regulatorne agencije, ki je brez primere pri njenem dosedanjem delovanju, pomeni razlastitev zasebne lastnine Agrokorja, in sicer z začasnim odvzemom Mercatorjevih delnic, brez da bi to dovolila odredba sodišča in brez veljavne pravne podlage.

Odvzem temelji na nesorazmerni in nepravnomočni odločbi glede globe v znesku 53,9 milijona EUR, ki jo je Agrokorju d.d. septembra 2019 naložila AVK v zvezi s koncentracijo, zoper katero je Agrokor pri pristojnem slovenskem sodišču vložil zahtevo za sodno varstvo. Očitno je, da je nepravnomočna odločitev nesorazmerna, saj se na nanaša na nakup družbe Costella, ki letno ustvari le malce več kot 1 milijon EUR prihodkov.

Odvzem delnic je nesorazmeren tudi sam po sebi, saj je ocenjena vrednost dotičnih delnic več kot 140 milijonov EUR, naložena globa pa je 53,9 milijona EUR.

Še več, glede na obrazložitev AVK je bil začasni ukrep odvzema Mercatorjevih delnic izdan na podlagi Zakona o prekrških in sicer na podlagi določil zakona, ki se v glavnem uporabljajo pri prometnih in podobnih prekrških tujih kršiteljev v Republiki Sloveniji, kjer so kršitelji zaloteni neposredno pri samem prekršku..

Ravno zato Agrokor meni, da je zaseg groba in namerna napačna uporaba in zloraba zakona s strani državnega regulatornega organa, ki naj bi izvrševal nacionalne zakone in katerega vodstvo je imenovano s strani slovenskega parlamenta kot vrhovnega zakonodajnega organa v državi.

Naj pojasnimo, da Zakon o prekrških, ki je podlaga za razlastitev delnic v zasebni lasti, v svojem bistvu predvideva začasni odvzem vozniškega dovoljenja ali zaseg avtomobila tujega državljanca, ki je na primerz vožnjo prekorachil dovoljeno hitrostno omejitvev v cestnem prometu, in sicer za čas, dokler globa ni plačana, saj obstaja razumna verjetnost, da bo obtoženi pobegnil in tako globa morda ne bo plačana. Bistveni zakonski pogoji, ki morajo biti izpolnjeni, da se ta določba zakona lahko uporabi, so, da kršitelj lahko pobegne v tujino ali se skrije. V vsakem primeru je očitno, da ta dva pogoja ne moreta biti izpolnjena v primeru tuje pravne osebe, (tuja pravna oseba ne more "pobegniti v tujino" ali se "skriti"). Poleg tega je namen zakona zagotovitev takojšnje zaščite (pisni sklep mora biti kršitelju vročen najkasneje v treh urah, o pritožbi pa mora sodišče odločiti v roku 48 ur), v tem primeru pa je AVK z odločitvijo o začasnem odvzemu čakal kar 2 meseca, kar že samo po sebi meče senco dvoma na namene AVK.

Do sedaj AVK kot sredstva za zavarovanje plačila globe ni še nikoli nikomur odvzela lastnine, še posebej pa ne na podlagi Zakona o prekrških (ki je v veljavi od leta 2006), v tem primeru pa je, z napačno uporabo tega zakona, zasegla kar 69,57% delnic podjetja Mercatorju d.d., katerih imetnik je Agrokor, in sicer domnevno za zavarovanje plačila nepravnomočno naložene globe v znesku 53,9 milijona EUR, zoper katero je Agrokor že vložil zahtevo za sodno varstvo in ji podkrepil s tehtnimi argumenti.

Naj spomnimo, da je AVK, glede na to, da Agrokor ni priglasil koncentracije družb Agrokor AG in Ardeya Global Ltd., 24. septembra 2019 sprejela odločitev o kazni v znesku 53,9 milijona EUR, ki jo mora plačati

Agrokor kot pravna oseba in 5000 EUR, ki jo mora plačati odgovorna fizična oseba. Glede na obrazložitev AVK je s to koncentracijo Agrokor pridobil 100% delnic družbe, ki je lastnik slovenske družbe Costella d.o.o. in je, skladno s slovenskim Zakonom o preprečevanju omejevanja konkurence, domnevno zavezan v roku 30 dni po podpisu pogodbe, s katero pridobi kontrolo nad prevzetim podjetjem, priglasiti koncentracijo, če so za to izpolnjeni zakonsko določeni pogoji. Ker Agrokor takšne koncentracije ni priglasil, saj je ni bil dolžan priglasiti, je AVK 9. aprila 2019 po uradni dolžnosti začela postopek za oceno skladnosti koncentracije.

Agrokor je javno in neposredno pojasnil, da odločitev AVK šteje za popolnoma neutemeljeno, saj so bile vse odločitve, nanašajoče se na zgoraj opisan prevzem narejene in izvršene le s strani Ivica Todoriča, ne da bi o tem vedel ali pri tem sodeloval katerikoli drug član takratne uprave podjetja Agrokor d.d., in torej Agrokor d.d. s prevzemom ni bil nikakor povezan, saj je pogodbo o nakupu podjetja Ardeya Global Ltd. Sklenilo podjetje Agrokor AG iz Švice, ki ga je vodil izključno g. Todorič, od leta 2017 dalje pa ga vodi upravitelj, ki ga je določilo švicarsko sodišče. Ta upravitelj je v imenu podjetja Agrokor AG oktobra 2019 AVK naposled posredoval obrazec za priglasitev koncentracije.

Še več, odločitev AVK o globi višini 53,9 milijona EUR ni pravnomočna, saj je Agrokor zoper njo vložil zahtevo za sodno varstvo, ki je bila pri AVK vložena 8. novembra 2019. AVK brez pojasnila te zahteve za sodno varstvo še ni posredovala pristojnemu sodišču v Ljubljani s čimer bi omogočila, da sodišče o zahtevi za sodno varstvo odloči. Namesto tega je, po lastni odločitvi in ponovno brez sodelovanja sodišča, dne 16. 12. 2019 začel s postopkom za začasni odvzem delnic podjetja Mercator d.d., katerih imetnik je Agrokor d.d.

Za še jasnejšo ponazoritev nesorazmernosti odločitve AVK o globi v znesku 53,9 milijonov EUR (kakor tudi o zasegu Mercatorjevih delnic, domnevno za zavarovanje plačila te globe), naj poudarimo, da je družba Costella d.o.o. družba, ki globalno ustvari le malo več kot 1 milijon EUR prihodkov letno. To je jasen pokazatelj, da je nesorazmerna že tako višina kazni, ki jo je naložila AVK, in prav tako tudi odvzem delnic. Naj spomnimo tudi, da je leta 2006, ko je bil Zakon o prekrških v zakonodajnem postopku, že zakonodajno-pravna služba Državnega zbora RS izrecno opozorila, da bi v določenih primerih lahko prišlo do odvzema lastnine, ki bi bili glede na zakon znatno nesorazmerni.

Za primer obsega kazni naj navedemo primer družbe Canon, ki ji je Evropska komisija naložila globo v višini 28 milijonov EUR, ko ta ni priglasila koncentracije, ko je prevzela družbo Toshiba Medical Systems, podobno pa velja tudi v družbi Electrabel, ki ji je Evropska komisija naložila 20 milijonov EUR kazni zaradi nepriglasitve koncentracije pri prevzemu Compagnie Nationale du Rhône, kjer je družba, ki je bila prevzeta, ustvarila najmanj 25 milijonov EUR prihodka v najmanj treh državah članicah, saj v nasprotnem primeru ne bi bili izpolnjeni pragovi za presojo zadevne koncentracije na ravni EU.

V vsej svoji zgodovini AVK nobeni pravni ali fizični osebi nikoli ni izrekla globe, višje od nekaj sto tisoč evrov. Pravzaprav, do sedaj najvišja izrečena globa v postopkih koncentracij je znašala približno 150.000 EUR (prepozna priglasitev koncentracije), medtem ko pa je bila globa podjetju Pro Plus zaradi omejevalnega ravnanja v višini 4,9 milijona EUR kasneje v s strani prekrškovnega sodišča razveljavljena.

Zgornji argumenti jasno kažejo na to, da je odločitev AVK o globi v tem primeru neutemeljena, izredni upravitelj Agrokorja pa je izrazil zaskrbljenost, da je bila odločitev sprejeta le z namenom zasega delnic Mercatorja.

Odvzem Mercatorjevih delnic je bil izveden brez kakršnekoli odredbe ali odločitve sodišča in na podlagi zakona, ki se praviloma uporablja za prometne in podobne prekrške. Takšna dejanja pomenijo, ne glede na končni rezultat, da je Slovenija izjemno nevarna za tuje investitorje in pod vprašaj postavljajo zavezo Slovenije, da bo spoštovala 63. člen Pogodbe o delovanju Evropske unije (gre za člen, ki zagotavlja, da so upoštevana temeljna načela Evropske unije o prostem pretoku kapitala med državami članicami EU) in določenimi določili Evropske konvencije o človekovih pravicah (vključno z zaščito zasebne lastnine). Danes smo o omenjenem ukrepu obvestili vsa veleposlaništva članic EU v Sloveniji, kakor tudi rusko in ameriško veleposlaništvo (glede na sedež ključnih vlagateljev v Fortenova skupino). Izredni upravitelj Agrokorja bo še naprej nadaljeval z zaščito lastnine Agrokorja z vsemi pravnimi sredstvi, ki so na voljo.